

Samtale med barnet i afgørelser om iværksat foranstaltning og ophør af foranstaltningen - servicelovens § 48

Samtale med barnet/den unge i forbindelse med

- Underretninger omhandlende vold og overgreb mod den unge, 155a stk. 2
- udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse, § 50 stk. 3
- inden opstart af foranstaltning, samt (kan undlades - se lovtekst)
- ved ophør af foranstaltningen.

Der skal udarbejdes et notat om samtalen, fx i journalen eller på et særskilt ark.

Lovgrundlag m.v.

Lovtekst i § 48, stk. 1: Inden der træffes afgørelse efter §§ 51, 52, 52 a, 56, 57a, 57 b, 58, 62 og 63, § 65, stk. 2 og 3, og §§ 68-71 og 75, skal der finde en samtale sted med barnet eller den unge herom. Samtalen kan undlades, hvis der umiddelbart forinden er gennemført en samtale med barnet eller den unge ved gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50.

Samtalen kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedensindehaver og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor.

Vigtige SM` henvisninger:

Kompetence:

Der henvises til kompetenceplan.

Vejledning:

Efter servicelovens § 48 har kommunen pligt til at tilbyde barnet eller den unge en samtale, inden der træffes afgørelser om iværksættelse af foranstaltninger eller ophør af foranstaltninger, der berører barnet eller den unge.

Konkret betyder § 48, at børn og unge skal tilbydes en samtale inden der træffes afgørelser efter

- servicelovens § 51 om tvangsmæssig undersøgelse,
- servicelovens § 52, om foranstaltninger,
- servicelovens § 52a
- servicelovens § 56, om afgørelser efter servicelovens § 52, stk. 3, nr.1, 6 og 7 uden samtykke,
- servicelovens § 57 a og b, pålæg,
- servicelovens § 58, om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke,
- servicelovens § 62, om genbehandlingsfrister,
- servicelovens § 63, om lægelig undersøgelse og behandling uden samtykke,

- servicelovens § 65, stk. 2-4, om de sociale nævns og Ankestyrelsens beføjelser uden klage,
- servicelovens § 68, om ophør af foranstaltninger,
- servicelovens § 69, om valg af anbringelsessted,
- servicelovens § 70, om revidering af handleplanen, og • servicelovens § 71, om samvær og kontakt med forældrene og
- servicelovens § 75, om foreløbige afgørelser.

Samtalen kan undlades, hvis der umiddelbart forinden er gennemført en samtale med barnet eller den unge ved gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jfr. § 50. Samtalen kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor.

Samtale i forbindelse med en børnefaglig undersøgelse.

Samtalen skal sikre, at barnet eller den unge får mulighed for at fortælle sine egen oplevelse af sin situation og eventuelle problemer, herunder om for eksempel overgreb. Barnet og den unge kan endvidere bidrage til belysningen af forholdene og til identifikationen af relevante løsninger.

Der er efter loven mulighed for at tale med barnet uden forældrenes samtykke og uden deres tilstedeværelse, når hensynet til barnet og den unges bedste taler herfor. Denne mulighed er relevant i de tilfælde hvor forældrenes tilstedeværelse kan afholde barnet/den unge fra at give sin holdning og sine synspunkter tilkende. Det kan eks. Vis være tilfældet, hvor der er viden eller mistanke om, at en af barnets eller den unges forældre eller nære slægtingen har begået overgreb mod barnet eller den unge.

Det er et generelt princip i serviceloven, at barnet - uanset dets alder og modenhed - skal høres og inddrages i behandlingen af barnets egen sag, jfr. § 46, stk. 3. Det medvirker til, at barnet behandles med den nødvendige respekt, ligesom det gør det muligt at opnå en god beslutningsproces.

Servicelovens § 48 er en pligt for kommunen og en ret for barnet. Efter § 48 har barnet en lovbestemt ret til at blive hørt. Når barnet høres, får kommunen kendskab til barnets egen mening og holdning til den foranstaltning, som overvejes.

Samtale med barnet/den unge ved underretninger vedr. overgreb.

Der skal altid samtales med barnet umiddelbart efter modtagelsen af underretningen.

Omhandler underretningen overgreb mod barnet eller den unge fra forældrenes side, skal samtalen gennemføres uden forældremyndighedsindehaverens tilstedeværelse, jfr. § 155 a stk. 2.

Bisidder

Barnet/den unge har ret til bisidder, jfr. servicelovens § 48A. Alle børn og unge skal informeres om deres rettigheder hertil.

Aabenraa kommune er med i et projekt med Børns Vilkår. Målgruppen for projektet er børn og unge fra 6-23 år. Udvalgte rådgivere i myndighedsafdelingen er med i projektet og vil informere og henvise børn og unge til en bisidder i Børns Vilkår. Der henvises til beskrivelse af projektet på medarbejderportal under børn og familie.

Hvem skal tale med barnet

Sagsbehandleren afholder samtalen med barnet. I nogle situationer kan det dog være relevant og hensigtsmæssigt, at en psykolog eller en anden fagperson afholder - eller deltager i - samtalen.

Forældrene har ikke ret til at være til stede under samtalen, men kan være til stede, hvis dette ikke strider mod formålet med samtalen.

Barnets/den unges holdning/synspunkt

Barnets/den unges opfattelse bør tillægges betydning i den samlede vurdering af, hvilken afgørelse der skal træffes. Dette gælder f.eks. i forhold til et barns eller en ungs ønske om, at der vælges en bestemt person som personlig rådgiver eller kontaktperson efter § 52, stk. 3 nr. 6 og 7, eller at et anbringelsessted skal give mulighed for, at barnet eller den unge fortsat kan deltage i fodbold eller lignende.

I de tilfælde, hvor barnets/den unges holdning/ønske ikke tillægges vægt i sagen, på grund af faglige grunde, bør der i sagen foreligge oplysninger om, hvorfor dette ikke lader sig gøre.

Det er vigtigt, at gøre barnet/den unge opmærksom på, at der ikke er tale om, at barnet eller den unge selv kan vælge, hvad der skal ske. Dermed kan det for det første undgås, at barnet eller den unge oplever selv at have ansvaret for beslutningen. For det andet sikrer dette, at barnet eller den unge ikke oplever unødigt skuffelse, hvis kommunen ender med at træffe en anden afgørelse end den afgørelse, barnet eller den unge havde ønsket.

Hvornår kan man undlade samtalen?

Der er som udgangspunktet pligt til at tilbyde alle børn og unge en samtale – uanset deres alder.

I enkelte situationer vil barnets modenhed eller sagens karakter dog kunne begrunde, at barnet ikke høres. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en samtale vil stille barnet i en urimelig presset situation. I disse sager skal der foretages en konkret vurdering af, om hensynet til barnet eller den unge i afgørende grad taler imod, at barnet eller den unge høres eller inddrages.

Hvis barnet ikke ønsker at udtale sig

Barnet eller den unge har naturligvis ret til at afslå at udtale sig. Hvis barnet eller den unge ikke ønsker at udtale sig, vil oplysninger herom opfylde lovens krav om, at der skal finde en samtale sted.

Såfremt der ikke gennemføres en samtale med barnet eller den unge, bør der af sagen fremgå en konkret begrundelse for, at samtalen ikke har fundet sted.

Samtidig bør myndigheden forsøge at afdække barnets eller den unges holdning til den påtænkte foranstaltning på anden vis. Dette kan f.eks. ske ved at tale med personer i barnets eller den unges netværk, som det har en fortrolighed med eller ved at se på tidligere oplysninger i sagen.

Forældremyndighed kan ikke nægte at børnesamtalen afholdes

Forældremyndighedsindehaveren kan ikke modsætte sig, at kommunen giver barnet mulighed for en samtale. Hvis forældremyndighedsindehaverens modvilje imidlertid er så massiv, at en samtale vil sætte barnet under et urimeligt stort pres, vil samtalen - efter en konkret vurdering - kunne undlades af hensyn til barnet.

Har forældremyndighedsindehaveren ret til at være til stede under samtalen

Forældremyndighedsindehaveren har ikke ret til at være til stede under samtalen. I nogle tilfælde kan det dog – f.eks. af hensyn til barnets tryghed - være hensigtsmæssigt, at forældrene er til stede under samtalen.

Notatpligt

Det følger af den almindelige notatpligt, at der skal føres notat om samtalen. I notatet skal tidspunkt for samtalen samt indholdet af denne fremgå. Notatet kan enten skrives i journalen eller på et selvstændigt papir, som der henvises til i journalen.

Det er ikke tilstrækkeligt at henvise til, at der løbende har været ført samtaler med barnet. Der skal foreligge dokumentation i sagen for, at der har været afholdt en egentlig samtale med barnet.

Hvis barnets holdning til den konkrete foranstaltning / ændring i relation til en foranstaltning ikke følges, skal der i sagen foreligge oplysninger om, hvorfor man ikke følger barnets ønske. Det skal altså begrundes, hvorfor barnets ønske evt. ikke følges.

I sager, der forelægges Børn og Ungeudvalget, vil denne oplysning kunne indgå i redegørelsen efter servicelovens § 59 i forbindelse med redegørelsen for barnets holdning.

Aktindsigt/barnets fortrolighed

Det følger af reglerne om aktindsigt, at parterne i sagen kan kræve aktindsigt.

Adgangen til aktindsigt betyder, at der kan opstå følgende dilemma i en børnesamtale: Rådgiveren har brug for oplysninger fra barnet for at kunne hjælpe barnet, men barnet ønsker evt. kun at afgive oplysningerne, hvis det kan garanteres fortrolighed.

En begrænsning af adgangen til aktindsigt kan efter forvaltningslovens § 29, stk. 1, 1. pkt., ske, hvis hensynet til den pågældende selv eller til andre med afgørende vægt taler imod, at der gives aktindsigt. Der skal derfor altid foretages en konkret vurdering af, om adgangen til aktindsigt skal begrænses (helt eller delvist). Det skal bemærkes, at denne konkrete vurdering først kan ske, når begæringen om aktindsigt foreligger. En afgørelse om, at oplysninger skal unddrages aktindsigt, skal være skriftlig og skal begrundes over for den, der har søgt aktindsigten. Der skal gives klagevejledning til den, der ønsker aktindsigten.

Der er dermed ikke mulighed for på forhånd at love barnet fortrolighed med hensyn til bestemte oplysninger. I vurderingen af, om undtagelsesreglen i forvaltningslovens § 29 skal tages i brug, skal der tages særligt hensyn til de konflikter, der kan opstå for barnet i forhold til forældrene, hvis oplysningerne videregives til forældrene.

Barnet skal informeres, når afgørelse om foranstaltning er truffet

Hvis kommunen bliver opmærksom på, at forældrene ikke kan eller evner at fortælle barnet eller den unge, hvad der skal ske, er det forvaltningens opgave at søge sikret, at barnet eller den unge får den nødvendige information. Dette kan ske enten ved at støtte forældrene i at gennemføre samtalen, finde en i familiens netværk, som alle føler sig trygge ved, der kan gennemføre samtalen, eller ved at sagsbehandleren selv tager samtalen med barnet.

Hvor tit skal der samtales med barnet:

Der skal samtales med det anbragte barn 2 x årligt ved opfølgning/tilsyn.

Fra 1. januar 2011 skal der føres tilsyn/samtaler med barnet/den unge 2 x årligt. Tilsynet og samtalen skal foregå på anbringelsesstedet. Samtalen skal så vidt muligt finde sted uden tilstedeværelse af ansatte fra anbringelsesstedet, servicelovens § 70.2.

Samme krav er ikke gældende, når der er tale om en forebyggende foranstaltning.

Vejledn. pkt. 343 Efter de første 3 måneder af forløbet, skal kommunalbestyrelsen med højst 6 måneders mellemrum vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen skal revideres. Det betyder, at kommunalbestyrelsen som minimum skal vurdere en sag, hvor der er truffet afgørelse om foranstaltninger efter servicelovens § 52, stk. 3, eller § 76, to gange årligt.

Kommunalbestyrelsen er dog i alle tilfælde forpligtet til at lave den opfølgning, som er nødvendig i den enkelte sag. I nogle sager vil det være nødvendigt med en hyppigere opfølgning, og kommunalbestyrelsen skal her sørge for en hyppigere opfølgning, der kan ske i form af samtaler med de involverede parter eller, hvis det skønnes nødvendigt undersøgelser af barnet eller den unge.

§ 46.3 Støtten skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer, og barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed. Barnets eller den unges vanskeligheder skal så vidt muligt løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken. Hvis dette ikke er muligt, skal foranstaltningens baggrund, formål og indhold tydeliggøres for forældremyndighedsindehaveren og for barnet eller den unge.